

PŘEDNÁŠKOVÁ SÉRIE LECTURE SERIES

Ladislav Koreň (Univerzita Hradec Králové)

Kultúrna inteligencia a antropologická diferencia

V prednáške predstavím dve súčasné vysvetlenia jedinečnosti ľudskej kognície, ktoré navrhli Michael Tomasello a Henrike Mollová. Tomasello a Mollová sa zhodnú v tom, že nápadné kognitívne rozdiely medzi ľuďmi a inými vyššími primátmi majú psychologický základ v tzv. “zdieľanej intencionalite” (ZI): súbore schopností kooperatívne koordinovať pozornosť, informácie, ciele, apod. Zhodnú sa i v tom, že ZI je výborným kandidátom na antropologickú diferenciu, pretože umožňuje jedinečne ľudský spôsob života založený na intenzívnej spolupráci a kumulatívnej kultúre; a prináša kvalitatívne nové psychologické procesy, ktoré celkovo transformujú spôsob, akým ľudskí jedinci poznávajú svet. Ich poňatie tejto kognitívnej transformácie sa však líši. Mollová tvrdí, že Tomasello nekonzistentne koketuje aj s iným chápaním ZI, podľa ktorého je človek v zásade na úrovni vyšších primátov v oblasti fyzikálnej kognície, ale vďaka „pridanej“ schopnosti ZI sa od primátov (a iných tvorov) dramaticky (kvalitatívne) odlišuje v oblasti sociálnej kognície. Toto odporuje transformatívnemu chápaniu ZI, ktoré podľa Mollovej implikuje, že ZI modifikuje ľudskú kogníciu už v zárodku, globálne a do hĺbky - vrátane fyzikálnej kognície. Mollova okrem toho uvádza i vlastné experimentálne štúdie ako empirickú podporu favorizujúcu toto chápanie ZI. Ja budem v prednáške naopak argumentovať, že Tomasello ponúka dôsledne transformatívne chápanie ZI, ktorá je imúnne voči Mollovej kritike; a v kľúčových ohľadoch je i empiricky vierohodnejšie než Mollovej alternatíva.

08/02/2024 | 15.00 CET

Zasedací miestnosť, Filosofický ústav AV ČR, Jilská 1, Praha